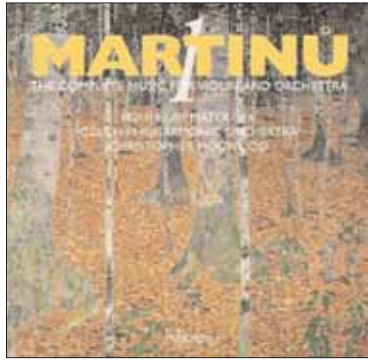

WOORD, KLANK & BEELD

CD KLASSIEK

Vioolwerk
Bohuslav Martinu

Bohuslav Martinu wordt beschouwd als de belangrijkste Tsjechische componist uit de eerste helft van de twintigste eeuw. Oorspronkelijk zocht hij zijn weg als violist, onder meer in de Tsjechische filharmonie, tot hij in 1923 naar Parijs trok, waar hij in de leer ging bij componist Albert Roussel. Tijdens de Tweede Wereldoorlog woonde hij in de Verenigde Staten en nadien kwam hij onder de charme van Rome. Hij overleed in 1959 in Zwitserland.

Martinu's muziek was altijd open voor vernieuwing en experiment, zonder daarom in overdrijving te vervallen. Daarvoor hield hij te veel van volksmuziek, wat nogal eens blijkt in de gebruikte ritmes en de kleuren die hij aanbrengt. Tegelijk kun je hem niet aanwrijven te blijven haken in het verleden. Daarvoor was zijn carrière trouwens te kosmopolitisch.

Het oeuvre van Martinu is op dit ogenblik bezig aan een steile opmars: meerdere reeksen liggen in de rekken. In dat aanbod is de ver-

sie van Christopher Hogwood met de Tsjechische Philharmonie zeker een prima keuze. Hogwood kan voor de vertolking van de composities voor viool en orkest overigens beschikken over knappe vertolkers. Bohuslav Matousek, Régis Pasquier en Jennifer Koh zijn niet de eerste de beste. Het concerto voor fluit, viool en orkest schreef Martinu in 1936 voor de Franse topfluitist Marcel Moyse, maar het bevat ook heerlijke violopassages van onovertroffen schoonheid, bijvoorbeeld een dappere *cadenza*.

Twee jaar later kwam zijn *Duo concertante* voor twee violen en orkest uit. In wezen gaat het om een *concerto grosso* met een spannend gevecht tussen solisten en orkest. Ook de rol van de piano is aanzienlijk. Het is een werk met veel spanningsopbouw en pit. Van 1950 dateert ten slotte het derde violconcert, dat niet langer valt onder te brengen bij het neoclassicisme dat Martinu's vooroorlogse productie kenmerkte. Dit is een haast volbloed romantisch opus, met een herwerking van het motief in het trage deel. Deze nieuwe reeks van Hypérion laat het beste verhoppen. (JC)

Bohuslav Martinu, *The Complete Music for Violin and Orchestra I*, door Bohuslav Matousek (viool), Janne Thomsen (fluit), Régis Pasquier en Jennifer Koh (viool) en het Czech Philharmonic Orchestra onder leiding van Christopher Hogwood, Hypérion (distributie lavial), CDA 67671, 20,45 euro.

CD KLASSIEK

Blokfluit
Arcangelo Corelli

Samen met de blokfluitvirtuoos Maurice Steger zette The English Concert een geweldige prestatie neer met de vertolking van Corelli's prestigieuze opus 5. Omstreeks 1700 moet er in Engeland een ware Corellimanie zijn losgebroken, waarbij van London tot Edinburgh diens muziek werd geprogrammeerd. Op zich bieden deze concerten per flauto al heerlijke kamermuziek, maar Geminiani orchestreerde die nog eens extra virtuoos.

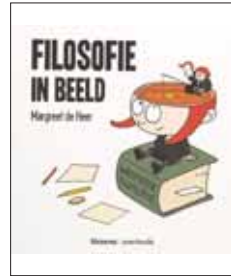
Muziek uit de Galante Tijd is altijd een combinatie van virtuositeit en dramatiek, maar in de handen van een virtuoos als Maurice

Steger wordt die combinatie explosief. Men kan zich slechts afvragen of de oorspronkelijke uitvoerders hetzelfde verschroeiende ritme op hun nog primitieve instrumenten konden halen.

Dat terzijde, went Steger is een schitterend performer, van wie je nooit hoort hoe onvervaard en onbevangen hij de technische moeilijkheden (je hoort haast de vogels tsjilpen in de bomen) tegemoet treedt. En The English Concert treedt met de solist de hele tijd in een geslaagde dialoog, wat aan toont dat dit opus 5 beslist meer diepgang bezit dan de verbluffende virtuositeit laat vermoeden. (JC)

Arcangelo Corelli, *Mr. Corelli in London. Recorder Concertos. La Follia*, door Maurice Steger (blokfluit) en The English Concert onder leiding van Laurence Cummings, harmonia mundi, HMU 907523, 20,85 euro.

STRIP FILOSOFIE

Plato en Harry Potter
Margreet de Heer

Van de filosofie van Socrates tot het denken van gewone mensen vandaag in iets meer dan honderd bladzijden, vijftientig eeuwen wijsbegeerte in een uur leesplezier — dat is wat de Nederlandse striptekenaar Margreet de Heer klaarspeelt met het kleurrijke *Filosofie in beeld*. De Heer voert zichzelf op als hoofdpersonage, leidt de lezer door de prenten én de filosofiegeschiedenis en toont ook geregeld

hoe ze zich het hoofd breekt over levensvragen en theorieën. Waar dat past, dient haar eigen leven als illustratie. Echtgenoot en inkleurder Yiri verschijnt als een soort sparring partner. Zijn stripfiguur roept 'stop' en stelt de juiste vragen als het te ingewikkeld dreigt te worden, zoals hij wellicht ook zijn eega hielp bij het tot stand komen van *Filosofie in beeld*. Die persoonlijke aanpak leidt alvast tot een vermakelijk boekje. Net zoals de manier waarop de filosofen worden voorgesteld: in de ene tekening stelt Aristoteles bijvoorbeeld stevig dat verandering de overgang is „van potentie naar een volgende graad van volmaaktheid”, maar wanneer hij aankomt bij de academie van Plato, luidt het simpelweg: „Ha: kennis!”

Is het ook een stripboek waarmee je iets kunt bijleren? Wie nog nooit heeft gehoord van Thomas van Aquino of van Spinoza raakt wellicht niet verder dan een vage indruk over hun denken. Voor wie ooit een cursus filosofie moest

studeren, is *Filosofie in beeld* dan weer een speelse opfrissing. Meer kan een stripboek waarschijnlijk niet doen. (JVH)

Margreet de Heer, *Filosofie in beeld, Meinema*, Averbode, 2010, 117 blz., 16,50 euro, ISBN 978 90 3173 181 7.

BOEK SPIRITUALITEIT

Dagboek
van een afscheid
Gabriel Ringlet

Gabriel Ringlet, priester en gewezen vicerector van de Universiteit Catholique de Louvain (UCL), schreef in een aangrijpend dagboek neer hoe hij afscheid nam van een terminaal zieke vriendin. We volgen de laatste maanden van de ziekenhuisopname, het onafwendbare einde en ten slotte de begrafenis. Tegelijk probeert Ringlet te vatten wat dit voor hemzelf betekent, onder meer door terug te grijpen naar de Bijbel en naar (Franstalige) poëzie.

De auteur verklaart zelf de wat opmerkelijke titel, die zowel naar de eucharistie verwijst als naar het lichamelijke van ziekte en dood.

Het boek verscheen al in 2008 in het Frans en was bij onze zuiderburen een groot succes. (EDS)

Gabriel Ringlet, *Dit is jouw lichaam. Dagboek van een afscheid*, Lannoo, Tielt, 2010, 16,95 euro, ISBN 978 90 2099 243 4.

BOEK NON-FICTIE

Opgegroeid
in het klooster
Martine Van Rooijen

Waargebeurde verhalen, levensverhalen van doodgewone mensen — ze onthullen veel over de tijd en omgeving waarin ze zich afspelen en kunnen vandaag op heel wat belangstelling rekenen. In *Kloosterkinderen* brengt Martine Van Rooijen het verhaal van haar moeder en tante, die als tweeling van anderhalf in het begin van de jaren 1930 door hun opa naar een katholiek weeshuis in Rotterdam werden gebracht.

Op enkele bladzijden schetst de auteur de voorgeschiedenis van

de tweeling Greet en Mart. Vader is een atheïst, moeder een 'afvallige' die zich op haar sterfbed verzoent met haar streng katholieke vader. Die zal niet veel later de voogd worden van de kinderen en hen alsnog een katholieke opvoeding bezorgen. In het weeshuis weliswaar, bij de zusters dominicanessen van Voorschoten.

Daar wordt de kinderen, ook grote zus Jopy en broer Bob (in een aparte vleugel), snel de katholieke leer met een grote paplepel ingegoten. Martine Van Rooijen brengt een uitvoerige schets van alle religieuze activiteiten. Hele gebeden die dagelijks moesten worden opgezegd, worden in het boek afgedrukt. Gelukkig zou het weeshuis in de jaren 1950 evolueren naar meer vrijheid, zowel in godsdienstige beleving als in vrijetijdsbesteding.

Het boek leest als een roman, ook al is het gebaseerd op feiten. Driemaal wordt de tekst onderbroken door een album met foto's van de weeskinderen en de zusters die voor hen verantwoordelijk waren, alsook met officiële documenten van het weeshuis. Op die manier schetst Van Rooijen een goed beeld van een periode in de Nederlandse geschiedenis die onherroepelijk voorbij is en waar te-

gelijk nog veel ouderen een levende herinnering aan bewaren. (LW)

Martine Van Rooijen, *Kloosterkinderen*, Scriptum/Lannoo, Tielt, 2010, 215 blz., 17,50 euro, ISBN 978 90 5594 749 2.